

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. XX. Clauditur materia de usu notitiæ Sacramentalis aliquod
Quæstionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. XX.

*Clauditur materia de usu notitiæ Sacramentalis aliquot
questionibus.*

156. **Q**uæres primò evocatur Confessarius ad puellam furtivè gravidam in periculo mortis constitutam, audit consententem; nemo scit delictum; nisi reveletur cum morte matris peribit infans morte non solùm temporali, sed etiã aternã defectu baptismi. Remedium nullũ, nisi puella det licetiam confessario revelandi, cum ex hac revelatione dependeat unicè salus aterna infantis. Si renuat dare facultatem, estne capax absolutio- nis, etsi aeternum sit peritura anima infantis, Respondeo cum Matth. de Moija *to. 2. select in Append. ad tr. 3. de Paenit. D. 3. q. 3. §. 5. num. 41.* affirmativè si est probabilis opinio, quod puella cum jactura famæ suæ non teneatur aperire statum suum, ex quo certò aut probabilius dependet salus infantis. Non obstat infamiam orituram primùm post mortem, postquam mater esset aperienda ad succurrendum proli, quia jus non infamandi se extendit etiã ad mortuos, Joan. Sanch. *in select. D. 4. num. 6.* ex Navar. & Zerola.

Quæstio proindè restat, an opinio negans obligationem in hac puella se manifestandi cum amissione honoris sui & famæ sit probabilis.

Necessitas extrema salutis aternæ quod obliget ad expendendam etiã vi-

tam temporalem pro ea vindicanda esse regulam ab omnibus Catholicis receptam, ac certissimam asserit Pal. *to. 1. tr. 6 D. 1. p. 9. num. 2* ex Joan. 14. *hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem sicut dilexi vos.* Christus autem dilexit nos dando vitam temporalem pro nostra spirituali: & 1. Joan. 3. *in hoc cognovimus charitatem DEI quia ille animam suam posuit pro nobis, & nos debemus pro fratribus animas ponere* Rationem etiã dat, quod bona spiritualia maxime aterna sint excellentiora quovis bono etiã proprio temporali, ergo charitas obligat illa temporali bono cuius præferre. Hinc *num. 3.* concludit, quod si spes sit te moriendo profuturum, debes etiã vitam expendere, quia textus allati continent præceptum expendendi aliquando vitam propriam pro proximi salute, ergo saltem in necessitate extrema, aliàs esset frustraneum præceptum. Doctrina hæc est teste Pal. omnium expostorum. *D. Th. 2. 2. q. 26. art. 5.* dicentis, *non est de necessitate charitatis, quod homo exponat proprium Corpus pro salute proximi, nisi in casu, quo tenetur ejus saluti providere,* id est. Interprete. Cajet. nisi in casu necessitatis. Clarius in 3. dist. 19. q. 1. art. 8. ad 2. *questionem ad 2.* sic loquitur Angelicus: *Cum*
(ci)

scimus fratrem per mortem corporis à morte anima sine periculo anima non posse liberari, tunc eradere animam pro fratribus non est perfectio- nis, sed necessitatis; quam doctrinam non retractat in summa sed ut vidimus confirmat. Ex hac sententia.

157. Sequitur cum vitæ periculo esse succurrendum, dum aliàs nullus vult, aut potest (sive sit necessitas ab intrinseco, sive ab extrinseco e. g. à Tyranno impedi- ente succursum; violentia enim non facit desinere extremam necessitatem contra Sor) in sequentibus personis. Primò infanti morti vicino est conferendus baptismus, Soarez de charit. D. 9. S. 2. num. 3. Secundò dormienti, aut phrenetico in mortali constituto, cui imminet vitæ pe- riculum, si est moralis certitudo, eum à mortali liberandum, secùs deficiente hac certitudine, idem.

Tertio moribundo asueto peccatis, huic enim est moraliter impossibilis con- tritio, proinde laborat extremè. Cit. Soa- rez cum alijs, Pal. verò num. 6. post Coninch restringit ad rudem, qui igno- rat extra Sacramentum sufficere contritio- nem, aut hæc illi non occurrit, aut non scit eam elicere.

Quartò Reipublicæ in gravi spiritali necessitate constituta, quia comūnis gravis necessitas vix est sinè extrema plurium par- ticularium, Coninch. Bonac. & ut proba- bile sequitur Soarez num. 4. quos approbat Pal. num. 10. inde hanc obligationem ex- tendens ad casum, quo in communitate grassantur vitia cum perversione plurium, periclitatione honoris divini, aut si quis seminat doctrinam parvam in populo cum periculo inficiendorum plurium.

Quintò obligatus ex officio tenetur etiam ex justitiâ cum vitæ periculo succur- rere cujusvis subditi gravi spiritali neces- sitati, quia magis obligatur titulo officij, quàm privati, sed hi obligantur cum vitæ periculo cujuslibet extremæ necessitati spiritali succurrere, ergo officialis de- bet etiam in gravi, cit. Soarez: quod Pal. num. 12. cum Coninch intelligit, si suc- currendo uni plures non negligerentur, ordo enim charitatis periculum damna- tionis plurium præponit saluti unius.

Hinc tempore pestis nequit Páro- chus fugere, nisi substituat vicarium suf- ficienter provisurum, quo casu nequeunt subditi fugam impedire. In eo periculo non potest renunciare officio, sicut, nec miles instante pugnæ necessitate, Pal. num. 13. & alijs. Has sequelas plerasque etiam leges apud Gobat. tract. 2. à num. 225.

158. Sanch. D. 10. num. 9. Do- minicus Sotus, Arevalus dicens univer- sos communiter sic sentire (nota univer- sos, cum tamen teste Pal. per num. 156. in oppositum stent omnes expositores D. Th.) Sa verb. charitas, num. 4. Ita differens: infantem alioquin moriturum sine baptismo, teneris cum vitæ periculo baptizare secundum quosdam, quod alijs probabiliter negant, nec enim cum dato detrimento debetur ei tale officium, alio- quin, & mater gravida teneretur permit- tere se secari, ut fœtus baptizaretur, aliàs sinè baptismo moriturus, quod nemo dicet.

Ad argumenta Palao Respondet Tamb. lib. 5. in Decal. c. 1. §. 2. à num. 9. ly sicut in primo textu non omnimodam, sed aliquam indicare simi-

litudinem: quemadmodum in illo textu: *Estote perfecti, sicut pater vester perfectus est.* In secundo et si regulariter verbum *debet*, importet præceptum, non tamen semper, sed aliquando convenientiam, & decentiam uti probat Tamb. *in lib. Methodi communionis, c. 1. §. 6. num. 53. ex can. ad ejus dist. 5. mulier, nisi purgationis dies transeant, viro suo admisceri non debet*, ubi non debitum sed decentia significatur, Sanch. *lib. 9. de Matr. D. 22. num. 11.* Item *Can. vestimenta dist. 1. de vestib. Ecclesiasticis* sic dicit Pontifex: *Quæ neque ab alijs debent contingi, aut ferri, nisi à sacris hominibus.* In quem textum Soarezto. 3. in 3. p. D. 81. de *Evch. S. 8. vers. Tertium Exemplum* sic habet: *Quæ verba, aut præceptum non continent, quia illud verbum (non debent) non videtur in rigore significare obligationem, sed decentiam quandam.* Pariter *Matth. 3. ego à te debeo baptizari & Joan. 13. & vos debetis alter alterius pedes lavare.* Quibus locis non debitum, sed convenientia importatur. Deindè mors Christi non fuit extremè necessaria pro nostra salute, quia poterat hanc operari alijs modis, ergo ex textu secundo sequeretur nos etiam extra necessitatem extremam exponere debere vitam pro gravi saltem necessitate spirituali proximi, quod nemo asserit.

Ad rationem negatur consequentia, aliàs pro quovis bono spirituali proximi e. g. actu virtutis gradusque gratiæ ad eum consequentis esset vita danda, quia est excellentius, ac DEO gratus bonum, quàm vita, probat ergo nimium,

Post hæc responsa *num. 11.* in fin. Concludit. Hæc in gratiam hujus sententiæ posterioris sunt dicta satis, quam benigniorem, & hominum fragilitati magis accomodam esse inficiabitur nemo quibus verbis satis insinuat probabilitatem secundæ sententiæ attentis præsertim verbis discursui Joan. Sanch, quem *nu. 8.* refert, subjectis. Hæc *Joan. Sanch.* Ex quibus illationes à Palao allatæ, quæ ratione corruant, jam vides. Porro illationes illa continent sequelas *num. 157.* deductas.

159. P. Moya *n. 156.* relatus docet *num. 39.* sententiam Sanchez esse probabilem, concordat Gobat *tract. 2. num. 224.* et si aliàs cum primâ sentiat, atque adeo in casu, in quo puellæ mortis periculum immineret à Consanguineis, non teneri eam dare licentiam detegendi delictum, confessariumque debere illi impetiri absolutionem.

An etiam probabile sit licitè denegare posse facultatem, nè patiaturs jacturam famæ, & honoris, maximè si est puella magnæ authoritatis, pendet ab eo, an periculum infamiæ, & honoris æquiparetur periculo vitæ? si ita, ergo sicut ob vitæ periculum non obligatur consentire in revelationem sui probro delicti, ita licitè dissentit, ne prodatur ob servandam famam.

Æquiparari autem periculum infamiæ, amittendique honoris cum periculo vitæ plures graves DD. censent apud Moya *num. 40.* inter quos Bannez, Joan. à S. Th. Cajet. 2. 2. q. 75. *art. 2.* Petrus Navarra &c. & ipsum jus æquiparat. *L. Justa causa ff. de manumissione vindicta, L. isti quidem §. 8. quod si*
de-

dederit ff. quod metus causa L. infamia 8. C. de decurionib.

Ex his refolvit Moya *nu.* 41. etiam ob tuendam famam puellam non improbabiler licite confessario renuere licentiam prodendi delictum, illamque esse absolvendam cum etiam salus, aut damnatio aeterna puellae dependeat ex concessa, aut denegata absolutione.

160. Ego censeo primò omnino alicujus magni criminis infamiam notoriam ex facto, aut Jure moraliterque indelebilem maximè non merè personalem, sed quae redundet in familiam conspicuam, uti est infamia e. g. ex proditione patriae, æquiparari morti, reddit enim vitam exosam, ac intolerabilem; minimè autem talis est censenda nata ex incontinentia, consentanea foemineae fragilitati, cujus foeditas dependet potiùs ex reputatione mundana, quàm ex gravitate culpæ (vide *Mol. tr. 3. de Just. D. 102. num. 12.*) potèstque tam prægnantia, quàm partus celari, ut pauci sint conscij, ita Didacus. *Hurt. ad propositionem 34. Innocentij XI. dissert. 20. num. 24.* unde in casu nostro potest peritus Chyrutgus secreti tenax conducti, qui mox, ac decesserit Puella incisionem faciat ad infantem excipiendum, ut si vivit, sacro fonte abluatur. Nè autem via respirationis præcludatur infanti, agonizantis gravidæ ori aliquid imponatur, *Gobat tract. 2. nu. 260.*

Extra publicitatem infamiae nemo prudens, inquit cit. *Hurt.* illam morti æquiparabit, aut metum ejus, metui istius *Audi Less. lib. 2. c. 11. num. 88.* sic dicentem: nemo prudenter pro quantavis magna fama eliget mori: consentit

Laymanus, *lib. 5. Sect. 5. tr. 3. p. 3. c. 3. nu. 3.* *Gobat Theolog. Jurid. mor. c. 18. nu. 8.*

Censeo secundò, cum opinio etiam tenuis probabilitatis in extrema necessitate evadat practicabilis pro tradita à Carden. ad proposit *Innoc. Dis. 4. à num. 5.* quam secutus sum in *tract. Canonist. de Matr. num. 281.* si puella disponi non possit ad concedendam confessario facultatem manifestandi, absolverem illam utpote extremè spiritualiter egentem, siquidem opinio æquiparans metum infamiae metui mortis non est evidenter falsa, sed probabilis probabilitate ad minimum tenui.

161. Quæres secundò incidenter, an verum sit, quid propter foetum baptizandum nunquam teneatur mater gravida pati se secari hancque obligationem nemo agnoverit, uti asserit cit. *Sanchez allegatus hic sub initium num. 158.* Ratio asserendi, quòd occisio directa innocentis nunquam sit licita, etiam cum consensu hujus, sed sectio caesarea, seu incisio materni uteri, etsi sit aliàs desperatus partus naturalis, est directa Innocentis matris occisio, ergo etiam cum hujus consensu est illicita, & quidem etiam si mater, ea esset, jam condemnata ad supplicium, eo quod hæc incisio afferet mortem proli, ita *Paulus Comitulus in Respons. Moralib. lib. 1. num. 14.* cujus opinionem etiam amplexus est *Soarez. Coninc. Diacastill. Gobat. in Edit. 1. Theolog. Experim. eidem subscripsit, uti testatur in Edit. ultima ann 1681. num. 254. & 256* postea incidens in *Theopholi Reynaudi to. 14. tractatum, de ortu*

*infantium per sectionem Casaream.
Mutata sententiâ docet duo.*

Primum est incisionem hanc esse licitam in desperatione partûs naturalis, dummodo sit probabilis spes matrem fore incolumem prout saepe affulgere testantur plures Medici Galli, Hispani, Itali, & Germani, ipseque Raynaudus narrat ex ore P. Jacobi Rubini Ord. Minor. Biturienfis referentis se quintum ex fratribus casu semper utero editum. An autem hic, & nunc sui in tali gravida spes sit, spectat ad Judicium Medici non obviij, sed circumspècti, & minimè præcipitis.

Alterum est, & sequitur ex primo matrem obligari sub mortali ex charitate, & pietate, erga prolis salutem subire hanc lanienam, ipsosque artifices sectionis ut Chyrurgum & Medicum etiam non vocatos, & rogatos teneri præstare opem suam. Si positâ sectione matris incolumitati consuleretur, proles autem esset extinguenda sinè baptismo, obligatur mater abstinere sectione, Gobat *num.* 256. ex cit. Rayn. *c.* 9. *num.* 21. qui *c.* 8. obligat matrem ad subeundam sectionem etiam in casu, quo dubitatur, an sectio sit allatura mortem matri, quam extensionem in 1. Edit. Gobat. *in Append.* 2. *ad tr.* 2. *num.* 27. admisit at in Edit. novissima *num.* 256. transcribens, cit. *num.* 27. omisit.

162. Respondeo nunc primò ad quæstionem secundam affirmativè, quando spes est matrem evasuram incolumem, tunc enim incisio non est occisio matris: imò etiam in dubio an mater exinde sit moritura obligat Rayn. *c.* 8. Quod Jo. Sanchez asseruerit à nullo obligari matrem ad sectionem sustinendam, nihil obstat,

quia vel eo usque non fuerit notoriè præcticata, vel non incidit in Authores de hoc argumento scribentes.

Respondeo secundò: Etiam consentiente matre hanc non posse licitè incidi, quando judicio periti Medici ex incisione sequeretur mors matris enim sectio foret ejus occisio, quæ non est licita, etsi exinde infans ablueretur aquâ salutari, aliàs periturus, ità citatus Moya *num.* 42. cum D. Th. *in 4. dist.* 6. *q.* 1. *art.* 1. *quæst.* 1. *ad 4.* homo inquit potius debet dimittere perire infantem, quam ipse pereat, homicidij crimen in matrem committens: dat hujus rationem 3. *p.* 9. 68. *art.* 11. *ad 3. dicendum, quod non sunt facienda mala, ut eveniant bona, & ideo non debet homo occidere matrem, ut baptizet puerum.*

Excipe matrem gravidam supplicio afficiendam, morbo lethali correptam, quæ nisi secetur viva, proles peribit, tunc enim servato Juris ordine Judex supplicium commutat in hanc sectionem, Moya à *num.* 43. cum Soarez. Laym. cit. Rayn. *c.* 12. contra Canitol. Malder. &c. quia nulli sit injuria. Ut id decernat judex sufficit spes prolis, quòd proles absque nece possit baptizari, Moya *num.* 45. rectè *num.* 46. ad id faciendum obligans judicem sub mortali, cum teneatur per medium licitum succurrere saluti æternæ infantis.

163. Redeamus ad puellam gravidam morti vicinam, de qua mota est quæstio *num.* 156. utrum, si consensisset in delicti patefactionem potuisset incidi, si incisio accelerasset mortem? Ratio negandi, quòd incisio hæc esset accelerata occisio illicita, idque probatur ex Panor.

in c. non ut, de Baptismo, & ejus effectu, ubi sic scribit: quidam deferens puerum ad baptizandum ad Ecclesiam valde remotam, videns in puero signum mortis, nec habens secum aquam projecit puerum in puteum dicendo verba instituta: nunquid iste puer est baptizatus, & sic potest sepeliri in Cameterio Ecclesiastico?

Respondet fuisse validum contra quosdam Thomist. si aquam attigit ante mortem; at fuisse illicitum. Eadem est mens Soarez to. 3. in 3. p. D. 31. Sec. 3. vers. secundo hinc colligo, Gobat tra. 2. nu. 267. ex communi Theologorum, quia ut arguit cum Coninch projectio secundum se, & sepositis accidentibus circumstantijs considerata directius tendit in infantis necem, quam alia actiones communiter à Theologis concessa e.g. quod possit murus hostilis everti tormento, in quo stant Innocentes opprimendi &c.

Hinc si dicat ut sibi objicit Gobat num. 125. parum interest inter accelerationem mortis per submersionem, ac per affusionem: item inter illum, qui accelerat parum affundendo, & qui affundendo multum, sed licita est aliqualis, seu non notabilis acceleratio mortis per baptismum infantis in extrema necessitate, ut docet Soarez cit. & vers. In hac re; uti etiam Vasquez. Coninch. Pal, apud Gobat num. 124. Diana verò q. 5. tra. 3. Resolut. 8. sentit esse multò probabilius id ipsum, esto propterea mortis acceleratio esset magna futura, quae opinio placet etiam Patri Gobat num. 126. quia Baptismi institutor habet ius summum in vitam, ex altera parte est Baptismus summè necessarius

R. P. Karch, Diss.

ad salutem, cujus privatio est summum malum, ergo ad hoc impediendum non videtur illicita acceleratio etiam notabilis per affusionem, quamvis sit illicita per dejectionem in puteum. Disparitas colligitur ex dictis, quòd dejectio directius tendat in necem; unde non est audiendus Soto, concedens de acceleratione etiam per projectionem, dum non multum accelerat.

Jam Respondi ad questionem praesenti numero motam: mihi videri probabile; posse secari, quia sectio relatè ad mortem non se habet ut projectio in aquam, sed potius, ut ablutio seu affusio infanti agonizanti noxia, ergo cum licita sit acceleratio mortis per affusionem, etiam licita erit incisio matri mortem accelerans, ut infans possit excipi, ac baptizari.

164. Respondeo secundo si puella in nostro casu non fuisset viva secta, supposita facultate facta Confessario revelandi delictum, ut saltem post mortem secetur, & infans, si vivit, abluatur, secari omnino debet, etsi obstetrix, alijque adstantes judicent prolem cum matre extinctam, censentes hanc extinctam vitam proli servari non posse. Horum judicium universaliter non esse verum evincit opposita veritas infantis excisi ex matre ante aliquantulum tempus defunctae Leucæ nobili pago Vallestæ 1662. ad hanc puerperam P. Joan. Mos Societatis Jesu Sacerdos evocatus reperit jam mortuam, jubet mox referari uterum, fortè fetum adhuc vivere, & verò repertus fuit, baptizatus migravit, ut testatur Gobat. tr. 2. num. 260. qui nu. 258. ex judicio tum Theologorum tum Medicorum, ac multiplici

Q

ex-

experientiâ scribit perſepe prolem in utero eſſe matri ſuperſitem.

Addit ibi experitiſſimo medico Guilielmo Fabricio Calviniſta, quod præſtet potiùs centiès ſecrari matres mortuas eſſi irritò eventu, quàm ut eis parcendo negligatur vita unci infantis.

Unde patet graviffimus error, qui accidit hoc ipſo anno dum hæc ſcribo 1713. menſe, ni fallor Octobri, dum illuſtriſſima Matròna uterum gerens in mortis periculo conſtituta ſe ſponte obtulit ad ſectiõnem, ut infanti ſuccurratur per baptiſmum, ſed non fuit exaudita. An ſecari potuerit? Judicium meum aperui ſub fin. *num.* 163. quod poſt mortem non fuerit ſecta, ac conſeſſarius non urſerit ſectiõnem graviffimè fuiſſe erratum proximè demonſtravi. Quod obſtetrici aſſeruerit prolem jam eſſe extinctam, nihil probat, eſtque in oppoſitum inſtantia Valleſiani infantis, ac multiplex experientia.

Fortè dices obſtetrici exploravit ex matris tactu, palpatione &c. nullum veſtigium motùs fœtùs deprehendit. Reſpondeo adhuc non rectè colligi fœtum eſſe exanimatum, nam cit. Gobat refert ex eodem Fabricio experientiâ non unâ doctum infantes in utero ità immotos quieſcere, ut habeantur ab omnibus pro mortuis, refertque exemplum infantis crediti jam 25. horis mortui, & tamen adhuc vivus ex viva matre extractus ſuper-vixit triduo.

165. Dices: Ergo maritus obligatur ſub culpa mortali conducere Chyrurgum qui præſtò adſit functurus officio ſectiõnis: hæc autem obligatio eſt nimis dura marito pauperi impotenti ſolvere.

Unde recentet caſum, cit. Gobat *num.* 258. in quo aliqui ſuaſerunt illi ut jubereſt mox ſecari ventrem, obſtetrici diſſuaſit, eò quod fœtus jam expiraverit, deberetque Chyrurgo dare octo aureos, quæ merces homini labore manuum ſe ſuſtentanti eſt ferè impoſſibilis. Reſpondeo cum ex diſputatiõne *num.* 156. Chriſtiana Charitas quamvis ſub mortali obliget ad ſuccurrendum etiam gratis extremae neceſſitati ſpiritali, in caſu paupertatis Chyrurgus ſine pretio tenetur, ac obligatur ſectiõnem præſtare ità allegatus *num.* 161. Raynaudus *c.* 2. *num.* 12. quod procedit, dum conſtat de neceſſitate extrema: at dum eſt hæc in dubio, uti in caſu propoſito, in quo obſtetrici cenſuit fœtum mortuum, quiſque ſecandi petitus debet id muneris exercere, ſiquidem ſine gravi incommodo præſtari poteſt, Gobat cit. *verſ.* Reſpondeo tertio. obligans Parochum, aut conſeſſarium forte præſentem, ut moneat præſentes de hac obligatione.

Demum deobligat præſatum maritum ad conducendum tantò pretio Chyrurgum, ſi minore non poterat quia ad tantum incommodum non apparet obligatio, dum eſt probabile periculum eventùs fruſtranci. At divites propinquos, ſi qui eſſent forte obligaret: Ego autem eos obligarem, ſi hoc pretio non graviter onerarentur.

Demum Parochi, & Conſeſſarij in ſimilibus eventibus fœminarum gravidarum in mortis periculo, invigilent, nè hæc ſectio negligatur, moneantque ut agonizantibus imponatur aliquid intradentes pro reſpirationis via, uti monui *num.* 160.

166. Quæres tertio. An Judex Ecclesiasticus possit specialem obligationem instituere in denuntiatum confessarium de fracto sigillo, ut si hic detegat quadam scelera de Titio, quæ non potuit scire, nisi ex confessione. De hac quaestione nullus scripsit teste Gobat *tr. 7. num. 847. & Theolog. Jurid. Mor. c. 42. S. 7.* supponendum est ut certum omnes, ad quos sine licentiâ pœnitentis immediatè aut mediatè pervenit notitia Sacramentalis Confessionis eos sigillo naturali sub reatu mortali adstringi arctissimum silentium, ut interpret pœnitentis, superior, ad quem casus reservatus deferatur, consiliarius ex licentiâ pœnitentis consultus, audiens confitentem, & quotquot audiverunt ex confessario, ut & legens chartam Confessionis.

Controversum est, an hi recensiti non minùs ac confessarius stringantur sigillo Sacramentali: pro hoc stat Soarez *tom 4. de Pœnit. D. 35. S. 4.* Lug. *de Pœnit. D. 23.* (hi duo excipiunt cum Laym. eum qui chartam confessionis legit) Gobat *tr. 7. num. 853.* E contra pro naturali Tanner. Valent. cum S. Th. *in supplem. q. 11. art. 3.* volentes solum Sacerdotem propriè teneri sigillo confessionis, inter quas sententias, ut benè notat Gobat *num. 852.* in praxi vix esset differentia si omnes Doctores secundæ sententiæ cum Tanner & Valent. sustinerent etiam istud sigillum naturale pro omni casu esse inviolabile, ac sub culpa sacrilegij obligare. Verùm cum Vasquez. Hurt. Medina apud Dian. *p. 5. tr. 11. Resolut. 11.* existiment sigillo naturali obligatos posse revelare secretum ad aver-tendum gravissimum malum, idcirco plu-

rimum differt quoad usum sententiæ secundæ à prima.

Ex quibus consequitur, quod inhærendo primæ sententiæ judex non poterit inquirere, & examinare testes tum de fama revelationis, tum immediatè de ipsa revelatione, cum nemo eorum, ad quos pervenit Sacramentalis notitia sine sacrilegio de revelato crimine possit loqui, ergo nec judex incitare, hoc enim foret scandalum activum, cum nemo eorum, qui mediatè aut immediatè cognoverunt peccatum in confessione detectum, testari possit in judicio, & quidem etsi jam esset publicè notum, seu factum notorium absque licentiâ id confessi, Gobat *Theolog. Jurid. Mor. c. 42. sec. 7. in Edit. 1. num. 202.* cum Soarez *Sec. 4. nn. 8.* & alijs. His suppositis.

167. Respondeo cum Gobat *cit. c. 42. à num. 203.* ad quaestionem propositam trifariam à confessario posse revelari crimen e. g. Titij, primò indeterminatè abstrahendo ab omni specie. Secundò aliquod crimen grave in genere, quoad speciem indeterminatum. Tertio determinatum in specie e. g. furtum leve, aut mendacium Jocosum. In primo judex debet procedere ad probationem famæ per idoneos testes ex Doctrin. Innoc. *in c. cum oporteat de accusat.*

Post probatum famam debet specialiter inquirere in Confessarium fama enim publica sufficit ad inquirendum specialiter *C. qualiter, & quando de accusat.* est enim loco accusationis, nempe ortum habens à viris honestis, uti dicitur in *cit. Cap.* nec eo casu inquirendo judex incitat Confessorem ad revelationem sigilli, quia

Q2

quia non apparet periculum detegenti peccatum certæ alicujus personæ.

E contra in secundo, & tertio casu judex tenetur non inquirere in famam, quia quos utiliter ad suum intentum interrogaret judex, obligantur sigillo confessionis, quod frangerent sive testentur in specie de crimine etiam levissimo, sive generatim, aut indeterminatè aliquod crimen grave Tanner. *to. 4. D. 6. q. 9. num. 128.* Soarez *Sec. 3. num. 1.* ex communi ubi meritò asserit esse mortale peccatum etiam minimum in specie revelare, cedit enim in gravem Sacramenti irreverentiam, abstererentur enim homines à Confessione venialium.

Insuper, ut subdit Gobat *num. 209.* Judex tunc violaret sigillum, nam notitiam habet mediatè ex revelato à confessore peccato, unde inquirendo in famam indirectè revelaret confessionem, ac inde deducit fore culpæ gravis reos, qui denuntiarent judici, quod fama gliscat de tali confessore, hunc ex notitia Sacramentali dixisse de Titio quoddam grave Crimen.

Dices ergo impunitus manebit Confessarius, si denuntiari non potest. Respondeo non mansurum impunitum, si debitè ut potest, denuntietur: potest enim ut debet sic denunciari: constans est fama talem Confessorem revelasse confessionem: hujus famæ testes sunt Stichus, & Mævius Gobat *num. 211.* sic enim non frangi sigillum constat ex primo modo factæ revelationis.

168. Colligitur ex proximè dictis primo quod judex intelligens esse per confessarium detectum Titij homicidium, non possit à Titio petere licentiam inqui-

rendi in famam, aut examinandi confessarium de homicidio propallato, quia exprimendo homicidium violaret sigillum Confessarius, ut dictum paulò ante, Titioque magnum ruborem incuteret, consequenter etiam Judex frangit, ac cooperatur Confessarij fractioni, salvo ergo sigillo debet hoc modo petere facultatem à Titio, dicendo in confuso intellexi, quod Confessarius tuus cajus revelaverit Confessionem tuam, si vis, volo nominare peccatum, de quo te infamavit, ut de eo facilius convincatur: si Titius annuit, examinet judex testes famæ præsertim illos quibus fertur Confessor prodidisse. Gobat *num. 213.*

Colligitur secundò Confessarium Cajum sine facultate Titij pœnitentis à judice examinari non posse, quia sine licentia Cajus fatendo se homicidium perpetrâsse gravissimè peccat directè frangendo sigillum. (nisi aliunde noverit, aut habuerit à Titio licentiam revelandi, si hanc licentiam neget Titius, in dubio præsumendum est pro licentia data, cum non expediat hanc scripto dari, Gobat *num. 215. juncto 217.* notans cum licentia talis, nisi ex causa urgente non soleat concedi, non erit dubium, sed præsumptio pro non concessa) unde si examinetur à judice quærendo ex Cajo, cur fregerit sigillum, sicut fateri non potest fractionem, ità etiam non potest omninò coram judice silere, quia silentium præberet ansam sufficientem judicandi, quod solo metu frangendi sigilli taceat. Et sic indirectè frangeret sigillum, Gobat *num. 216.* Soarez *Sec. 6. num. 7.* asserentes debere Cajum absolutè negare se ulli de tali homicidio locutum, aut audivisse

con-

contra Palud. & Sotum obligantes ad nihil respondendum, sed ad objurgandum interrogantem, aut potest Cajus æquivocare, quo casu si hæreticus urgeret confessarium, ut sine æquivocatione respondeat, an Titius Confessus sit homicidium, posset securè dicere, *DEUS est mihi testis me nulla prorsus uti. nempe illicitum*, Gobat *nu.* 841, addens dicere non posse, *nefas est mihi revelare quæ excepi in confessione*, sic enim indirectè videtur indicare sibi non esse ignotum homicidium: de quo fusè Dicastill. *de Pœnit.* *D.* 12. *dub.* 7. Expediorem modum suggerit cit. Gobat *num.* 218. si primò quærat iudex ex Cajo confessore utrum Titius ei dederit licentiam revelandi peccatum ejus, si affirmat, in dubio ei credendum, uti proximè monui, & patet ex *num.* 152 *vers.* *Quid si hæredes.* Si neget, non potest quæri ex illo, *cur sigillum fregerit* juxta Doctrinam hujus, & prioris numeri.

169. Quæres quartò, quales, & quot testes sufficiant ad convincendum Confessarium de fracto sigillo, ut pœna ordinaria illi infligi possit, & quæ illa sit. Respondeo ad primum cum Gobat cit. *o.* 42. *num.* 214. sufficere duos contestes idoneos juxta *c. placuit.* 2. *q.* 5. unde *c. Presul.* requirens septem pro condemnatione etiam ostiarij abrogavit consuetudo, Laym. *lib.* 3. *tr.* 6. *c.* 4. *num.* 3. imò cum crimen hoc sit probationis difficillimæ, sufficere testes singulares censet Tanner. *tr.* 4. *D.* 6. *q.* 9. *dub.* 6. *n.* 122. Duos tamen pœnitentes in vita parum probatos non sufficere contra Confessarium bonæ famæ etiam ad pœnam extraordinariam docet Dicast. *de Pœnit.*

Dis. 12. *num.* 63. approbatus à Gobat cit.

Respondeo ad secundum in jure statui primò depositionem ferendam à iudice, & perpetuam peregrinationem. *Can. Sacerdos de pœnit. dist.* 6. secundò in *C. omnis utriusque sexus de pœnit. & remiss.* detractionem in perpetuum monasterium, unde merito colligit Soarez *Sec.* 8. *num.* 1. per hoc Capitulum esse sublatam pœnam peregrinationis. Etiam quandoque tales Confessarios plecti capite testantur aliqui apud Gobat *trac.* 7. *num.* 842. qui *num.* 844. ait. hoc tempore difficulter posse praticari inclusionem in claustro, nec sufficienter constare, an pœnæ statutz etiam stringant violantes indirectè sigillum? nec dum directè læsum est sigillum, esse in potestate iudicis inferioris pœnam ordinariam commutare in arbitrariam. e. g. multam pecuniariam, quæ sit proportionata eaque gravissima respectu personæ ceteroqui bonæ, hodie tamen esse arbitrariam pœnam etiam à jure determinatam scribit maranta *in speculo p.* 4. *D.* 1. *num.* 61. approbatus à Gobat in contingentiâ facti.

Quæres quintò an Confessarius audiens peccatum commissum cum complice e. g. Religioso licitè quærat ex pœnitente nomen complicitis ex fine illum accusandi aut denunciandi apud superiorem, aut ut ipse Confessarius eum corrigat, & an aliquando teneatur dare facultatem hanc pœnitens, complicitumque nominare? Respondeo primò nunquam licitè posse à Confessario quæri nomen complicitis ex fine puniendi, quia est contra dignitatem hujus Sacramenti, ac ejus institutio-

tutionem habere pro fine pœnam, seu
punionem Sacramentalem.

Respondeo secundò et si confessarius intenderet solùm paternam complicis per superiorem correctionem, adhuc per se loquendo illicitè quærir, quia per se loquendo est contra charitatem, imò & iustitiam sinè urgente causa complicem infamare apud superiorem; idcirco nec pœnitens potest sinè necessitate pari nominare, præsertim si jam cessavit occasio peccandi, aut si per se immediatè pœnitens, aut hic per alium, quam per confessarium denuntietur complex superiori (hic modus non reddit odiosam confessionem, secùs si confessarius ipse denunciaret, aut corrigat) hunc enim modum ex fine correctionis extorquendi nomen complicis ut illicitum tuctur Diana. pag. 5. tra. 11. Resol. 39. post Malder: & alij apud Soarez tom. 4. de Pœnit. D. 34. Sec. 4. num. 3.

Cum quo à n. 16. ad 21. sequentia adnoto in obvijs authoribus non reperibilia pro directione confessarij, ac obligatione pœnitentis in hac quæstione quoad praxim valdè difficili, unde quàm cautissimè se gerat Confessarius. Primò nunquam se sponte offerat ad corrigendum complicem, si hic est jam proditus et si videat convenientiam aut necessitatem, cum fortè pœnitens per se ipsum corrigere possit, aut per alium aptiùs, quàm per confessarium, estquè hoc omnino consultiùs Gobat. num. 250. Secundò caveat, nè à pœnitente exigat aliquid ut præceptum, ad quod re verà non tenetur, sed duntaxat licitum: cum aliud sit pœnitentem posse licitè uti industrià Confessarij ad correctionem complicis, &

aliud ad hoc teneri, nam rariùs obligatur, sæpiùs verò licitè potest. Ut enim liceat uti trium concursus sufficit. Primum est, quod correctio complicis sit moraliter necessaria, unde si est jam emendatus, aut non est probabilis ratio timendi relapsum, non debet prodi: secundum est, quod pœnitens nequeat facilè utiliter seu fructuosè corrigere illum. Tertium est, quod pœnitens speret fore utilem correctionem per Confessorem.

E contra ut pœnitens sit obligatus uti operà Confessoris, ultra tria præfata, est primò necessarium ex parte complicis, quod ipse graviter egeat, sitquè in periculo novi lapsùs, aut alterius damni notabilis alicujus proximi, cui pœnitens nec per se, nec per alium idoneum mederi potest, ita ut evidens sit evidentia morali, ad id munus esse necessariam operam confessoris, tunc enim cogi potest, ut revelet: imò nec hoc exigit præceptum divinum de corrigendo proximo, ut id fiat vià confessionis, cum sufficiat si extra confessionem pœnitens det jus utendi, nisi prudenter timeat, quod confessarius occasione data licentiæ extra confessionem, sit violaturus aliud secretum naturale, tunc enim non potest cum periculo infamandi complicem extra confessionem, sed sub sigillo hujus concedere licentiam Soarez num. 18. & seq.

172. Ex hac doctrinà optimè dedit Soarez num. 20. Confessarium tum posse licitè munus correctionis complicis acceptare, ac exequi, quando concurrunt illa tria in pœnitente requisita, ut licitè utatur operà Confessarij. Ut verò teneatur insuper est necessaria conditio proximè desiderata in pœnitente, nempe

pe dum Confessor prudenter judicat hoc medium esse necessarium: quo casu regulariter magis expedit, ut pœnitens extra confessionem dicat ad liberius fungendum suo munere hoc secundum habet minus periculi præsertim si scripto detur facultas cum nomine, & crimine complicis, hocquè expedire censet Gobat *tr.* 7. *num.* 257. Lugo de pœnit. *D.* 16. *num.* 432. Dicastill. ne violatio sigilli putetur, ac ne postea pœnitens negare possit.

173. Necessitas hæc, ut observat Lugo, & Dicastill. facilius potest contingere in Religione, ut si confessarius, aut Prælati inrelligat ex pœnitente esse aliquem in domo caterorum corruptorem: Confessarius obliget pœnitentem, ut manifestet complicem non sibi, sed Prælati, quem si non potest, aut ex certâ causa nolit adire, debet per alium saltem per confessarium dando sufficientem notitiam ad præcavenda damna. Si subditus confitetur Prælati, hic non potest illum censuris compellere ad revelandum complicem, quia non ut Prælati, sed ut Confessarius notitiam hanc habet, nequit autem censuras ferre, nisi ut Prælati, proinde solum potest illi negare ut indisposito absolutionem.

174. Respondeo tertio ad quæstionem quintam per se loquendo usum notitiæ confessionis de licentiâ pœnitentis ad corrigendum complicem esse licitum, possequè aliquando esse necessarium, raro tamen. Pars prima est communior cum Soarez à *num.* 5. Lugo de Pœnit. *D.* 16. *num.* 429. Ratio est, quod non fit contra sigillum loqui de rebus in confessione auditis etiam pertinentibus ad complicem de licentiâ pœnitentis, nam

quoad concernentia personam complicitis sigillum non est in favorem complicitis per se, ac directè, ergo potest sine ejus voluntate illo privari cum respiciat illud, complicem duntaxat ex quadam consequentia, quatenus oritur ex favore pœnitentis, & Religione Sacramenti: Religio Sacramenti plus non postulat, quam ut secretum pendeat ex honesta voluntate pœnitentis, & quod possit notitiam illam ordinare ad utilitatem præsertim spiritualem suam. Non etiam fit injuria compliciti, etsi correctio ipsi ruborem incutiat, dirigitur enim ad bonum ipsius, aliàs fraternalis correctio esset injusta, si erubescencia hæc esset injusta.

Probaturs pars secunda quod aliquando sit usus licentiæ hujus necessarius ex *num.* 171. *vers. è contra* quia potest contingere, quod nullus alius aptius valeat malo occurrere, Lugo. *num.* 424. ponit sequentes casus, in quibus pœnitens potest obligari ad prodendum complicem. Primo si complex spargat errores contra fidem. Secundo si confessarius abutatur Sacramento confessionis, revelando audita, aut sollicitando ad turpia. Tertio si Sacerdos fictus ministret publicè Sacramenta. Quarto si fœmina ex sollicitatione à cohabitante in eadem domo versetur in periculo succumbendi, & si marito diceret hic sollicitantem occideret, in hoc, & prioribus casibus dum nec pœnitens nec alius præter confessarium potest adferre remedium, debet detegere complicem cum licentiâ illum emendandi, aliàs non absolvendus.

Præter meam opinionem excrevit discussio materiæ sigilli Sacramentalis, sed cum plura per decursum elucidata non
per-

pertractentur ab obvijs summistis, neque hæc sint extra limitès præsentis tractatùs per *num.* 149. & aliunde à confessarijs sciri debent, ingrata non erunt.

Pars tertia quod rarò sit hæc necessitas facilè constat à *num.* 170. cùm regulariter vel pœnitens ipse, aut alius valeat medelam afferre.

§. XXI.

An in occasione permissa, aut oblata peccati imputetur peccatum eam permittenti, aut offerenti?

175. **Q**uaeres primò: An peccandi occasionem permittenti imputetur peccatum? Respondeo peccatum permissum imputari permittenti facile ab eo impedibile, quando finis permissionis est, ut deprehensus puniatur, secùs si finis est correctio deprehendendi, aut ut permittens se servet indemnem. Probat^{ur} pars prima, quicumque permittit peccatum facile impedibile, ac sinè causa rationabili, illi imputatur peccatum contra charitatem proximi, sed supponitur in casu esse facile impedibile ac sinè causa rationabili nec punitio deprehendendi, quæ est finis permissionis, est causa rationabilis, quia nequit esse per se digna ut appetatur, siquidem proprie talis non solet imponi, nisi propter peccatum commissum, ità Pal. *tom.* 1. *sr.* 6. *D.* 6. *pag.* 5. *num.* 2. Sanch. *lib.* 10, *de Matr.* *D.* 12. *num.* 52.

Hinc deducunt mortaliter peccare custodes nemorum se abscondentes, ut viatores ingredienti ad credendum cogantur solvere pœnam.

Probat^{ur} secunda pars, permissio

peccati non est ità intrinsecè mala, ut nequeat honestari ex causâ justâ aliàs DEO permittenti peccata imputaretur. Sed correctio deprehendendi est causa justa, ergo citati Doctores. Addit Pal. debere ferè certo constare quod sequatur emendatio. Oppositum sentio cum Trullench. *lib.* 1. in *Decal.* c. 6. *dub.* 5. n. 22. Contento probabili spe correctionis, qualis foret, si non constet certò de non secutura emendatione, aliàs raro, aut vix unquam esset permissio licita.

Pars tertia probatur exemplo mariti prudenter suspicantis uxorem suam adulterari, aut etiam scientis, sed probare impotentis, unde ut probare possit, occultat se cum testibus, ut procius in delicto deprehendatur, & ipse possit divortium facere. Jam probatur: licita est, adulterij permissio ex causâ justâ, ut proximè pramissum, sed in casu præsentis permissio adulterij est ex causâ justâ, nempe ad amoliendam à se injuriam (quam patitur ab adultera uxore) per divortium, quod cùm sperare nequeat, nisi probetur adulterium: ideò adhibet duos testes, qui-